

Vilhelm Krarups prædiken i anledning af Kong Christian X's fødselsdag

Taler

Vilhelm Krarup
Præst

Dato

26. september 1944

Sted

Hammelev Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Paulus' Brev til Romerne kapitel 5, vers 1-5

Kong Christian 10. fejrede i 1944 sin 74-års fødselsdag.

Prædikenen er bragt i Tidehvervs tidsskrift, 2012, nr. 9, november, s.170-171 og på Tidehvervs hjemmeside.

1 Naar det danske folk i dag samles i Danmarks kirker, ved vi, at det skyldes
ekstraordinære omstændigheder. Vi er berøvet vor frihed, det er fremmede, der
er herrer i landet, vore smaa, altfor smaa magtmidler er berøvede os, og vi staar
prisgivet deres forgodtbefindende, som har magten.

5

I en saadan tid samles vi fordi vor konge fylder aar. Vi samles i kirken, fordi
baade han og vi kun har een ting at gøre: at bede og at haabe. Som hele det
danske folk er i trængsel, er vor konge det. Som en konge bør være det, er han
hævet over alle partiinteresser, staar han udenfor alle gruppedannelser; for ham
10 er der kun eet spørgsmaal: Danmark, vort lands ve og vel. Saadan skal det være
for en konge, og vi har en god konge, der mere end gør fyldest i sin høje
værdighed. Vi har en jævn konge, for hvem intet er for smaat, og ingen er for
ringe, men vi har ogsaa en værdig konge, der ikke gaar paa akkord, men som
staar urokkelig trofast overfor det, der er ham betroet. Ja, han tager netop imod
15 det, som noget der er ham betroet. Og fordi vor konge er den jævne og værdige
konge, han er, staar vi alle i kreds om ham, holder vi af ham, staar han vore
hjerter nær. I dag paa hans 74-aarige fødselsdag samles vi da for at bede til Gud
for ham, bede om gode og blide kaar for ham, og sundhed og styrke, men først
og fremmest bede om, at det, der ligger ham og os allermest på sinde: Danmarks
20 befrielse, maa blive opfyldt, og om, at han og vi maa kunde udholde og maa
kunne bære trængslerne værdigt, modigt og roligt.

Kongen har een gang formanet sit folk til at optræde med ro og værdighed. Det

25 synes, som om man er tilbøjelig at glemme det sidste over det første. Værdighed
kan der kræves af os, og værdighed vil sige, at man opfører sig i alle situationer,
som dem, der er deres danskhed bevidst, og som ikke koketterer med
modstanderen eller lefler for ham. Intet er mere uværdigt end direkte eller
indirekte at gaa hans ærinde. Den rette værdighed trænger vi alle til at øve os i.
30 Der er alt for mange iblandt os, der ikke synes at forstaa, hvilken situation deres
land og konge er i. Der er alt for mange, der ikke betænker sig paa at tjene penge
paa deres lands og kongens nødsituation, der er alt for mange, der ikke forstaa,
hvad kampen i disse tider drejer sig om.

35 Det drejer sig ikke alene om at komme saa taaleligt gennem trængslerne som
muligt, med værdier i behold, usaaret og uskadt saa vidt muligt, men det drejer
sig ogsaa - og først og fremmest - om at komme igennem denne tid paa den
værdigste maade, saaledes at vi frit kan rejse hovedet paany, og saaledes at vi har
en arv, ikke af guld eller sølv, men af trofasthed og udholdenhed at give videre til
40 vore børn.

Og naar vi i dag samles paa kongens fødselsdag, saa vil vi ogsaa spørge efter hans
fødselsdags ønske, og vi vil opfylde det ønske, han udtaler. Rolig og værdig
optræden. Rolig vil sige: Ikke overilet, men det vil ikke sige: fejs og ulden og
45 lumpen optræden. Værdig vil sige: Modig og bevidst. Nu er det jo de færreste
blandt os, der faar lejlighed til direkte at tage del i kampen for vort lands
befrielse; den kamp, som allerede har krævet sine mange ofre. Derfor maa vi dog
ikke føle os som tilskuere, men vi skal være rede til at tage den del af byrderne,
som kommer til at hvile paa os.

50 Der lever for eksempel iblandt os mange tusinde landsmænd, som har maattet
forlade hus og hjem, jaget som fredløse i deres eget land. Skulde der en aften
banke en paa vor dør og bede om ophold en dag eller to, skal vi ikke være
nysgerrige, heller ikke være bange, vor risiko er jo kun lille ved siden af hans;
55 men vi skal blot tænke paa, at han er med til at bære vort lands trængsler og
kæmper for dets befrielse. En aaben dør for landsmænd og en begrænsning af
vor nysgerrighed kræver vor konge af os i dag; det er en værdig optræden.

En værdig optræden er det ogsaa ikke at fraternisere med illoyale landsmænd,
60 men grave et dybt svælg imellem dem og een selv. Det er en meget sørgelig
kendsgerning, en skamlet paa vort folk, at saa mange ikke har fundet deres
rette plads, men har ladet sig lede vild, saa at de staar i modstanderens sold i

stedet for i deres konges. Der er her ikke stor forskel paa om det blot er i det
65 smaa, ved gaver eller venlighed, man tækkes modstanderen, eller om det ogsaa er
ved at gaa ind i et direkte samarbejde med ham.

Der er døde mange for Danmarks skyld, og endnu flere sidder i fængsel og
koncentrationslejre. Een ting kan undre i den forbindelse: At kun saa ganske faa
70 fra vort hovederhverv er deriblandt. Det kan blive skæbnesvangert for alt
fremtidigt samarbejde i vort land, hvis det skal kunne blive saadan, at det ene
erhverv, den ene stand skal kunne sige til den anden: Hvor var du dengang, det
kostede noget at være dansk? Det er faktisk den største fare i dag.

75 Vor konge ønsker sig i dag rolig og værdig optræden. Det vil sige: Bestemt og
modig optræden. "Ikke fanger sovende mand sejr", siger et gammelt dansk
ordsprog. "Frihed er mere værd end det rødeste guld", hedder det i den gamle
rimkrønike. Luk døren for modstandernes venner, bryd gammelt venskab, om
det er nødvendigt, lad være at kendes ved familieskab. Dette er ogsaa en rolig og
80 værdig optræden. Den, der har brudt fællesskabet med konge og folk, den, som
har sat pungen over landet, den, som har svigtet, da det gjaldt, han skal kun
mærke kold luft omkring sig. Lad det være parolen.

Vi kan ikke gøre meget hver for sig, vi har ingen magtmidler og kun lidt mod,
85 men vi kan holde ud i trængslerne. Ja, vi kan rose os af vore trængsler, fordi ved
dem lærer vi udholdenhed, og finder vi ind i tilværelsens grund, ind i troen, ind i
forvisningen om freden med Gud; den fred, som vor Herre Jesus giver os, ja,
som han har givet os i vor daab.

90 Atter her kan vi lære af vor konge. En rolig og værdig optræden, det vil sige, at
Gud skal være vor tilflugt og vor styrke, vor daab være vor tro og vort haab. Vi
skal staa sammen med vor konge og vort folk, ogsaa i troen og haabet; vi skal
tage del i vor fælles offentlige gudsyndelse, folkets bøn for land og folk, for
kongehus og lovlig øvrighed. Hvem giver os ret til at optræde som om det ikke
95 kommer os ved?

Gud har sin mening med strenge tider. Han vil lære os, hvad et menneske er;
han vil afsløre alle vore forblindelser, saaledes at der kun bliver eet at falde
tilbage paa: at have fred med Gud. At staa med en god samvittighed overfor
100 Gud og mennesker, det er det eneste et menneske kan. Skabe fred med Gud
formaar vi ikke, men naar vi har gjort, hvad vi kunne, saa at overgive os selv i

105 Guds haand og bede til ham om tilgivelse og barmhjertighed, det kan vi for vor Herres Jesu skyld. Retfærdiggjorte af tro har vi fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus.

110 Vi takker dig for vor gode konge, og vi beder dig velsigne og bevare ham; vi beder dig om at give ham og os alle fred og frihed. Vi beder om udfrielse af trængslerne, men indtil du giver os udfrielse, beder vi om mod og udholdenhed, saa at vi kan staa faste og fælles. Vi beder dig for alle dem, der lider og forfølges; for dem, der sendes i koncentrationslejre i indland og udland; vi beder dig for alle dem, der kæmper for vort lands frihed og deres pårørende.

115 O naadige Gud, almægtig og viis,
som alle Ting haver i Haande,
afvend det store Tugtens Ris,
som hænger over disse Lande!
Giv du vor Konning Lykke og Mod,
sine Fjender at overvinde,
120 at Danmarks Folk maa komme paa Fod,
og rettelig sig besinde!

Kilde

tidehverv.dk

125

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Danmarks besættelse 1940-1945, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Tidehverv

130

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/vilhelm-krarups-praediken-i-anledning-af-christian-x-s-fodselsdag>

135

140